

СТАНОВИЩЕ

НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА

ТЕОДОРА ДИМИТРОВА

„МЕТОДИ ЗА МНОГОГЛАСНО СЛУХОВО

ОБУЧЕНИЕ ЧРЕЗ СЪВРЕМЕННА МУЗИКА”

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН

„ДОКТОР” ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ

МУЗИКОЗНАНИЕ И МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО

ОТ ПРОФ. Д-Р ДИМИТРИНА КАУФМАН

Дисертационният труд на Теодора Димитрова е развит в 324 страници, включващи увод, три глави, заключение, приноси, приложение и използвана и цитирана литература.

Димитрова разглежда сложния и комплициран път на развитие на музиката през XX-ти и XI век. Тя определя миналото столетие като ”повратна точка, в която възникват принципно нови музикални системи и нови художествени структури, разгръщат се в пълна степен модернистични и постмодернистични, авангардни и поставангардни системи. Новаторството прониква и до най-дълбоките пластове на музикалния език и мислене. Изменят се концепциите за творчество, стих, форма, търсят се нови подходи към музикалната материя, нови идеи и начини за разгръщането ѝ в пространството и времето, и се поражда стремеж към пределни изразни възможности.”/с.4/ Авторката се спира на сложната амалгама от идейни, естетически, технологични и т.н. концепции, характерни за новото време, както и за тяхното специфично проникване, срастване със старите, традиционни тонални и модални структури. От тук произтича и „огромната пъстрота от музикални жанрове и форми с неизчерпаемо многообразие на музикалноизразните елементи.”/с.5/ Димитрова отбелязва съществените приноси на големите композитори Барток, Кодай, Хиндемит, Орф за развитието на музикалнослуховото обучение в условията на бързо променящите идеи за същността на

музиката през първата половина на XX-ти век. Авторката изтъква и „радикалните промени, свързан с широкото навлизане на дисонантността и промяната в интерваликата във вертикалните конструкции”/с.6/, които оказват силно влияние върху слуховото възприятие на многогласа в този период. За следващите десетилетия на XX-ти век Димитрова посочва значителните промени в развитието на музикалния език, поради възникването на сериализма, микрополифонията и други опити, които от своя страна предизвикват прелом в развитието на установените теоретични дисциплини и естествено довеждат до нови пътища на дисциплината солфеж, които включват и психологическите изследвания, импровизацията, по нови начини се усвояват интервалите, акордовите образувания, ползване на компютърни програми и др.

Дисертантката подробно разглежда и приноса на българската - практическа и теоретична школа от Добри Христов, през Камен Попдимитров, Иван Пеев, Асен Диамандиев, Звезда Йонова, Здравко Манолов, П. Стоянов, до Пенка Кадиева, Ал. Текелиев, Мариана Булева, Ангелина Петрова, Н. Градев. Включени са и дисертационни трудове и ръкописи, което показва задълбочения подход и изчерпателността на информацията, с която работи Димитрова. Тя подчертава приноса на българите в развитието на музикалния слух и особено в разработването на методите за въвеждане на обучаваните в моделите на фолклорните ладомелодически и метроритмически системи.

Димитрова задълбочено разглежда музикалния език на XX-ти век в неговата сложни динамика, развитието на понятийния апарат и музикалните категории, които са в пряка връзка с обучението и развитието на слуха. Тя проследява новото отношение към хармонията, полифонията, ритъма и тембъра, новите подходи към музикалното пространство и музикалното време, навлизането на методи на работа от близки и по-далечни науки, търсещи акценти върху психологията и физиологията и др. Голямото разнообразие на идеи, които се вплитат в изследванията и практиките на музикантите от XX-ти век предизвикват

огромен скок във векове отлежалите и непроменени разбирания, благодарение на големи композитори - теоретици като Шьонберг, Хиндемит, Стравински, Месиан, Диамандиев, П. Стоянов и др.; на известни теоретици и педагози - Гернизе, Перцикети, Хаас, Гуляницкая, А.Островски, Каркошка, Ю. Холопов, А. Петрова, А. Диамандиев и мн. др.

Димитрова разглежда методите за музикално-слухово обучение и основно методите за обучение в многогласие чрез музиката на XX-ти и XXI век. Тя прави систематизация на отделните методи въз основа на водещите принципи. Така тя обособява следните методи: Интервалов, Ладов, „Методи с акцент върху психологически аспекти. Комплексно възприятие. Гещалти“, Афективни методи, Аналитични методи, Интергративни методи и др.

След пространното навлизане и коректното интерпретиране на достигнатите резултати в изследванията и педагогическата работа на чужди и наши теоретици, композитори, педагози, Теодора Димитрова представя своята концепция за развитието на многогласното слухово обучение. Тя я извлича основно от своя богат музикантски и педагогически и особено върху изключително високите си постижения като диригент. Димитрова предлага един комплексен подход, в който съчетава позитивните резултати на нейните предходници, като ги приспособява и обогатява с резултатите от своите практически занимания със студенти. Задължително в работата си тя ползва многогласни задачи. Българското фолклорно многогласие и авторските произведения, които лежат върху принципите на българския фолклор, присъстват активно в работата на Теодора Димитрова. Основните занимания в нейната работа са слуховият анализ, солфежирането и диктовките, както и задачи за развитие на импровизаторските умения.

Изключително важен, бих казала основополагащ, за изследователските резултатите на Димитрова е нейният огромен и успешен опит като извънредно висок, първокласен европейски диригент, доказвал се повече от 20 години не само на българската сцена, но и на световни конкурси и фестивали.

Предлагам дисертационният труд на Теодора Димитрова да бъде предложен за издаване, поради задълбочения анализ на съществуващите през ХХ-ти и ХХI-ви век методи за развитието на музикалния, в частност многогласния слух, обогатени и доразвити от Димитрова. Той ще бъде особено полезен за диригенти, преподавателите по солфеж, хармония, полифония в средните музикални училища, в университетите и в консерваториите по солфеж, хармония, полифония, музикален анализ и др. Ще ползва и любознателните студенти.

Уважаеми колеги, дисертационният труд на Теодора Димитрова има всички качества – задълбоченост, изчерпателност, личен принос в развитието на идеите и на практическите умения в работата на педагог-творец, ясен и точен език, за да ѝ бъде присъдена научната и педагогическа степен „Доктор“ по Музикознание и музикално изкуство. Аз ще гласувам убедено за това!

Проф. д-р Димитрина Кауфман